

Και τὴ χαϊδεύει καὶ τὴν τραγουδεῖ κρυφά. Καλύτερα τὴν κλαίει... Ἀλήθεια, τί τραβάει ἡ ἄμοιρη πασκαλιά ἀπὸ τὸ Φεγγάρι! Αὐτῆς δὴ ἡ χαρὰ ὁ ἥλιος τῆς εἶναι, ἡ ἀγάπη τῆς. Τὸ Φεγγάρι τί ἔχει μὲ τὸν ἔρωτά τῆς; Ζηλεύει τῆς μυρουδιᾶς τῆς; Μισεῖ τῆς δημοφιᾶς τῆς... Τὸ ξέρω! Εἶναι ζηλόφονο τὸ Φεγγάρι!

Τώρα μοῦ φαίνεται τὸ φῶς τοῦ ἀγάλια πῶς ἀπλώνεται καὶ πλημμυρεῖ τὰ πλάσματα τ' ἀνθρώπου κοιμούνται στὴν αὐλή... Θὰ τὰ πνίξῃ! Μ' ἀνέσυχη ματιὰ κυτᾶζω ἀκολουθώντας τὰ παιγνίδια, τὰ γλιστρήματά του ἀνάμεσα στοὺς κλάδους. Νοιώθω βαθιὰ δ,τι νοιώθει καθε φύλλο, κάθε ἀνθόφυλλο. Εἶναι σὰ νὰ λέῃ στὸ Φεγγάρι:

— Ἀσε με νὰ κοιμηθῶ! Εἶναι τοῦ ὕπνου ἡ ὥρα, σ' ἐμᾶς τὰ πλάσματα τὰ ἡμερογέννητα. Φύγε, παρωρίτη χαροκόπε, ποῦ μεθοκοπᾷς μὲ τῶν ἄλλων τὰ βάσανα!

Φύγε!.. Ὅμως αὐτὸ δὲ φεύγει. Ἀλοίμονο! Ὅλο πυκνότερο τὸ φῶς τοῦ καὶ χλωμότερο κατεβαίνει στὴν αὐλή. Μοιάζει σὰ βαμπάνι ποῦ χέρια ἀθώρητα τὸ ξαίνουν, τὸ κλώθουν καὶ τὸ ὑφαίνουν, κάνοντας τὰ δέντρα καὶ τοὺς θάμνους ἀνέμεις καὶ ἀργαλειούς... Τώρα ἕνας πέπλος διάφανος σκεπάζει τὴν αὐλή! Μένει ἀκίνητος, σὰ νεκροσάβανο. Σιγά, ἀπαλὰ κινεῖται καὶ ἀναδεύει. Ἀρχίζει ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ζωντανεύει! Σκίζεται σὲ χίλια δυὸ κομμάτια... Κάθε του ξέφτισμα εἶναι καὶ ἕνα πλασματάκι. Κάθε κουρέλι ἡ ματηλάκι μοιάζει μὲ φτερούγα, ποῦ πεταίει μοναχὴ χωρὶς νὰ βαστάῃ πουλάκι.

... Ἀμέτρητες παρόμοιες πεταλοῦδες φτερουγίζουν στὴν αὐλή... Ξέρω ἐγὼ τί εἰν' αὐτές! Τὸ Φεγγάρι τῆς ἔχει στείλῃ. Κ' ἦρθαν νὰ κοροφολογήσουν, μὲ τὴν προσταγὴν τοῦ, κάθε μυρουδιά, κάθε δροσοσταλίδα ἀπὸ τὰ φύλλα καὶ τ' ἀνθόφυλλα. Τ' ἄμοιρα αὐτά! Γελάστηκαν καὶ ἔπιασαν ἀγάπες μὲ τῆς πεταλοῦδες... Ἔστησαν χορὸ, ποῦ μὲ ζαλίζει. Παράξενο χορὸ μέσ' τὴν αὐλή μου. Μάλιστα τὴν πασκαλιά οἱ πειὼ πολλὰ τὴν τριγυρίζουν πεταλοῦδες. Καὶ τὴ χορεύουν. Καὶ χορεύει μαζί τους καὶ ἡ πασκαλιά. Κάθε τῆς φύλλο καὶ λουλούδι ἔπιασε ταῖρι ἀπὸ μιὰ πεταλοῦδα. Καὶ χορεύουν!

Γυρίζουν, γυρίζουν οἱ πεταλοῦδες οἱ φανταχτερές. Μέσ' τοῦ χοροῦ τὴν παραζάλη μένουν πάντα χλωμές καὶ ἀψυχές. Κι' ὅμως εἶναι τόσο ἀλαφροκίνητες, σὰ ζωντανές! Εἶναι ὅμοιες μεταξύ τους, σὰν ἀδελφές. Παιδιά ὅλες τοῦ Φεγγαριοῦ... Θέ μου! Σκέπασαν τὴν αὐλή Μὲ ζάλισαν μὲ τὸ χορὸ τους! Ἀνέβηκαν

ἴσα μὲ τὸ παράθυρο... Ἀρχίζουν καὶ χορεύουν τώρα γύρω στὰ μαλλιά μου! Ἀπλώνω τὰ χέρια νὰ τῆς δώξω καὶ μοῦ γλιστροῦνε. Μοῦ χαϊδεύουν τὸ λαιμό... Μπαίνουν καὶ στὸ κορμί μου... Μὲ παγώνουν!

Δὲν ἤρρα δύναμη νὰ κλείσω τὸ παράθυρο. Τὸ σπρώχνω ἀπὸ πίσω αὐτές! Ἐπρεπε πειὼ γλήγορα νὰ τὸ εἶχα κλείσῃ... Τώρα δὲ μπορῶ πειά, ἐδῶ ποῦ ἔφτασα. Βλέπω πῶς ὁ ἔχτρος μου θέλει νὰ μ' ἐκδικηθῇ. Γι' αὐτὸ τῆς ἔστειλε... Ἀς ἔρθῃ νὰ μὲ πάρῃ! Νά, ἐδῶ στὸ πάτωμα, ποῦ ζωγραφίζεται ἕνα νεκροκρέββατο φεγγαροστόλιστο, ξαπλωθήκα παραδομένη στὴ δύναμή του. Καὶ περιμένω.

Γι' αὐτὸ οἱ πεταλοῦδες ἤρθανε, γιὰ νὰ μὲ πάρουν. Μαζεύονται κοπάδια στὸ παράθυρό μου. Μαλλώνουν γὰρ νὰ μποῦνε μέσα... Πῶς βιάζονται, πῶς πολεμοῦν πειὰ νὰ πρωτοπαραβῇ! Καὶ δὲν περνοῦν. Ὅλο πυκνώνουν μοναχά. Πυκνώνουν, πυκνώνουν... Ἀπ' τὸ πάτωμα ποῦ κοιτομαι βλέπω μὲ μάτια δάκρυα τὸ σπρηγογύριμά τους. Δὲ νερδεύομαι. Περιμένω τί θὰ γίνῃ... Οἱ πεταλοῦδες ἔσμιξαν σ' ἕνα ἀγκάλιασμα! Κ' ἔγιναν μιὰ πεταλοῦδα, μιὰ πεταλοῦδα μοναχὴ!

Τὴν εἶδα καλὰ καὶ δὲ γελάστηκα. Ἦτανε μιὰ θεόρατη πεταλοῦδα. Εἶχε φτεροὺς ἴσα μὲ τοῦ παραθυριοῦ τ' ἄνοιγμα μεγάλα. Χλωμὴ καὶ διάφανη... Μ' ἕνα φωτεινὸ, ὀλοστρόγγυλο μάτι στὴν κοιλιὰ τῆς. Μπῆκε στὸ δωμάτιο, χωρὶς ν' ἀκουσθῇ ὀλότελα τὸ πέταμά της. Καὶ κατέβηκε καὶ ἦρθε καὶ μὲ σκέπασε. Σὲ λίγο ἔνοιωσα ἕνα βύζαγμα στὰ χεῖλή μου κολλητό. Γιατὶ πειὰ τίποτα δὲν ἔβλεπα. Ἐνοιωθα μοναχὰ νὰ μοῦ φεύγῃ ἡ ζωὴ ἀπὸ τὸ στόμα.

Μεσημέρι! Κι' ἀκόμα βρισκομαι στὸ πάτωμα... Εἶμαι καλὰ πειὰ τώρα... Τί εἶχα; Ναι... Ἀς εἶσ' εὐλογημένος, Ἥλιε! Τώρα θὰ κοιμηθῶ. Πετάινω.

Γ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗΣ

Οὐρανία: Ἐμεῖς, τὰ κορίτσια, κάνουμε μιὰ μυστικὴ ἑταιρεία.

Γιῶργος: Τί εἶναι τὸ μυστικό;

Οὐρανία: Δὲν ξέρω ἀκόμη, μὰ θὰ σ' τὰ πῶ ὅλα ἅμα γίνω μέλος.

Ἐκεῖνη: Μερικοὶ γιατροὶ λένε πῶς τὸ φίλημα ἔχει βλαπτικὰ ἀποτελέσματα.

Ἐκεῖνος: Μπερδέψανε αἰτία καὶ ἀποτέλεσμα. Τὸ φίλημα γενικὰ προέρχεται ἀπὸ καρδιοπόνο.

πῶς νὰ μὴν τὸ βαστάξουμε; Κάθε τόσο τὸ λέμε, ἅμα ποῦμε πρῶτα καὶ ἕνα ν' ἡ σὰ θέλεις ἕνα μ' τὸν πατέρα—δηλαδὴ τομ βατέρα, ὁ ἔμπορος δηλαδὴ ὁ ἔμ βορος. Ἰδοὺ καὶ καλῆτερο παράδειγμα, ἐπειδὴ σώθηκε ἡ προφορὰ τοῦ Β ἀπὸ τὰ πανάρχαια τὰ χρόνια, ὅταν τὸ προστάτεθε καὶ ἕνα μ, μπαίνω=ἐμ Βαίνω, γαμπρός=γαμ Βρός, Ἰμπρο=Ἰμ Βρος κτλ. κτλ. Κρίμα μόνο ποῦ δὲν ὑπάρχει ξεχωριστὸ ψηφί νὰ τὸ φανερώσουμε καὶ στὰ μάτια.

Τώρα νάκουσете καὶ τὸ πιὸ νόστιμο. Κατασταλάξαμε θαρρῶ στὸν τύπο μπα-ght-σές. Ἀς τὸ γράψουμε, ἂν ἀγαπᾷτε, καὶ μπαχτσές, γιατί τὸ ghaṭṭ γίνεται ἀμείσως χ, γιατί δὲν πᾶει τὸ γ μὲ συνακόλουθο τ καὶ ποτὶ τους δὲν ταιριαζάνε πλάγι πλάγι ἀφτὰ τὰ δυό. Μὰ καὶ τὸ τ δὲν κάνει στὴ θέση ποῦ βρίσκεται. Ἀνάμεσα σὲ δυὸ σύμφωνα, θὰ παραπῆ, ὅπως ἀπαράλλαχτα παραπάρεφετε καὶ στὴν ὠγύγια προϊστορικὴ ἑλληνικὴ. Θυμηθῆτε ὅσα χίλιες φορές μάθατε νὰ ξεστηθίζετε καὶ στὸ σκολεῖο, γίγαντ—, ὄν. γίγαντ—, ἔπειτα γίγα—, χωρὶς τὸ παραμικρὸ Τ. Θυμηθῆτε τὰ ὀδόντ— λυθέντ— καὶ ὅλα τὰ ἄλλα. Ἐδῶ παρᾶπεσε καὶ τὸ Ν μὲ τὸ συνακόλουθο Σ. Παραπῆφτε ὅμως τὸ Τ, ἀκόμη καὶ σὰ δὲν εἶναι στὴ μέση κανένα Ν, καθὼς παραπῆφτε καὶ τὸ Σ τὸ μεσιανό, ἐπειδὴ ὁ ἔκτος ἔπρεπε νάχῃ Σ

Ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΜΑΣ

Ἐξῆ περιγραφὲς μᾶς ἦρθαν τὸν περασμένο μῆνα γιὰ τὸ Διαγωνισμό μας. Ἀπὸ τὸ ὕψος τους κρίνοντες, εἶναι οἱ πιώτερες γραμμένες ἀπὸ λογογράφους ἀγύμναστους. Ἦθελα νὰ ξέρω ἂν καθίσαν οἱ φίλοι νὰ μελετήσουνε, νὰ ἀναλύσουνε, νὰ μάθουν ἀπόζω, νὰ χαυνέψουν τὰ καλλίτερά μας δημοτικὰ ἔργα, καὶ μάλιστα τὰ δημοτικὰ μας τραγούδια, ποῦ εἶναι ἡ βάση τῆς νέας γλώσσας. Νὰ ζυμωθοῦνε μὲ δαῦτα καὶ νὰ μὴν μποροῦν καὶ ἂν θέλουνε, νὰ νεκατέβουνε βαρβαρισμούς δανεισμένους ἀπὸ τὴν καθαρεύουσα.

Εἰπώθηκε καὶ ξαναεἰπώθηκε πῶς εἶναι πολὺ δύσκολη γλώσσα ἡ ρωμαϊκὴ. Πολὺ δύσκολη καὶ πολὺ ἀπαιτητικὴ! Ἐχει νόμους καὶ κανόνες ἀλύγιστους, ἀλύπητους. Γράφοντας καθαρεύουσα χῶνεις στὴν ἀνάγκη, ἡ καμιά Ἑλληνικοῦρα, ἡ κανένα δημοτικὸ τύπο γιὰ νὰ πῆς ἐκεῖνο ποῦ θέλεις. Κᾶμνεις φυσικὰ τὴ γλώσσα τραγέλαφο, καὶ πολὺ μακριὰ ἀπὸ καλλιτεχνικὴ. Μὰ κατὶ καταφέρνεις νὰ γράψῃς δὴλως πολὺ κόπο. Στὴ ρωμαϊκὴ ὅμως τὴ γλώσσα πρέπει νὰ εἶσαι ὁμαλὸς, ὁμοιόμορφος καὶ ὁμοιότυπος, ἀπαράλλαχτα καθὼς εἶταν ὁ Πλάτωνας στὴ γλώσσα τὴν Ἀττικὴ, καθὼς εἶναι οἱ σημερινοὶ Εὐρωπαῖοι λογογράφοι, στὴ γλώσσα τοῦ ὁ καθένας.

Αὐτὰ τὰ λέμε ὅχι γιὰ νὰποθαρρύνουμε τοὺς φίλους, παρὰ γιὰ νὰ τοὺς κάμουμε νὰ ἔμᾳς γράψουν καλλίτερα ὕστερ' ἀπὸ μερικοὺς μῆνες γύμναση καὶ μελέτη. Καὶ μ' αὐτὴ τὴ συμφωνία καταπιανόμεσθε τὴν κρίση τῶν ἔργων τους:

Ὁ «Τρελλὸς» τοῦ Β. Χ. Α. Πολὺ γλυκεῖα καὶ νόστιμη περιγραφοῦλα τοῦ βουνοῦ, μὲ κάμποση προσοχὴ γραμμένη. Ἐχει ὅμως καὶ ἀδούλευτες κοινοτοπίες καθὼς, «δὲν σοῦ ἐμπνέει παρὰ μιὰ γαλήνη στὴν ψυχὴ»—καὶ μερικὰ ἄλλα τέτοια ψωροκ ολλήματα ἀπὸ τὴν καθαρεύουσα. Τὸ ὠραιότερο εἶναι τὸ τέλος. Ἐκεῖ ποῦ ἀνεβαίνει στὸ βουνὸ καὶ βλέπει κάτου «ἕνα σμαράγδινο χαλὶ, μὲ τὰ σπιτάκια τῶν χωρικῶν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὀλόασπρα σὰν ἀρνάκια ποῦ βόσκουν κτλ.»

Τὰ πεῦκα τῆς Χάλης τοῦ Διάκου Ἀθανάση. Κάτι σὰν πιὸ γνήσιο ρωμαϊκὸ τοῦτο στὸ λεχτικὸ,

ΕΝΙΣΜΟΙ

1.

ΜΙΑΞΕΣ

Ἡ ἑλληνικὴ λέξη μπαξές εἶναι παρμένη ἀπὸ τὰ τούρκικα, καὶ ἀπὸ τὴ στιγμή ποῦ τὴν προφέρανε στόματα ἑλληνικά, ἐνοεῖται πῶς ἔπαψε νὰ εἶναι τούρκικη. Ἐγινε μάλιστα, ὅπως εἴπαμε, πολὺ ἐλληνική.

Νὰ τὰποδεῖξουμε ἀφτὸ μὲ λίγα λόγια.

Τὸ τούρκικο εἶναι baghiche. Ἀδύνατο νὰ μείνῃ ἔτσι, ἀφοῦ ἀρρενικὸ δὴλως τελικὸς δὲν ξέρουμε στὴν ὀνομαστικὴ τοῦ ἐνικοῦ. Λοιπὸν τουλάχιστο baghiche—s.

Ὅχι! Δὲ φτάνει, ἐπειδὴ ἐμεῖς, στὴν κοινὴ γλώσσα, ἤχο ch δὲν ἔχουμε, καὶ ἔτσι θὰ τὸ κάμουμε baghi—s.

Τὸ ἀρχικὸ τὸ b, φυσικὰ, τὸ βαστοῦμε. Ἀμὲ,

καὶ νᾶναι ἐκστὸς, ἀφοῦ χρωστοῦσε νὰ φυλάξῃ τὸ Σ τοῦ ἐκΣ, ποῦ τὸ φυλάξε τὸ λατινικὸ seCStus (sextus). Γιὰ τὸν ἴδιον λόγον εἶπαν οἱ ἀρχαῖοι ἐκ τοῦ ἀντίς ἐκ(Σ) τοῦ, ἀφοῦ ἐξ εἶναι ὁ τύπος ὁ σωστός, ὅχι ἐκ.

Λοιπὸν εἴπαμε μπαξές. Καλὲ, δὲ βαριέστε; ΜπαΧΣές νὰ τὰφήσῃ ὁ λαός; Ἰδέα δὲν ἔχετε τί τοῦ ζητᾷτε. Τοῦ ζητᾷτε μιὰ ὀνομαστικὴ δυνΧΣ ἢ μιὰ δοτικὴ δυνΧΣι. Βέβαια! Ὁ ἸΔΙΟΣ ὁ λαός ποῦ τὴν ὀνομαστικὴ δυνΧΣ τὴν ἔκαμε δυνΧΣ, ὁ ἸΔΙΟΣ ὁ λαός ποῦ τὴν δοτικὴ δυνΧΣι τὴν ἔκαμε δυνΧΣι, ὅσο Χ καὶ ἂν ἔδειχνε ἡ βίβλα δυνΧ—ος, ὁ ἸΔΙΟΣ ὁ λαός, τὸν μπαΧΣέ τὸν ἔκαμε μπαΚΣέ, καὶ ἔγινε ἀμείσως τὸνομα ἙΛΛΗΝΙΚΟ'.

Μ' ἄλλα λόγια, ἰδοὺ λέξη. ἔβη ὅπου βλέπουμε ἀκόμη καὶ σήμερα τὸ λαὸ νὰ ἐφαρμόζῃ νόμους προγονικούς, ἐνῶ κανέναν τέτοιο νόμον δὲ μᾶς δείχνει ὁ ξερὸς ὁ κῆπος τῆς καθαρεύουσας, ὁ παρμένος ἀπὸ τὰ βιβλία, ὅχι ἀπὸ τὴ ζωὴ. Καὶ μακάρι νὰ κάναμε ρωμαϊκές τις τούρκικες χῶρες, ὅσο καὶ τις λέξεις ποῦ παίρνουμε ἀπὸ τὸν Τούρκο. Σὰν τὸ καταλάβουμε, θὰ τοῦ πάρουμε ἀλήθεια καὶ τις χῶρες.